

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

IT-FAKULTETEN

Allmän studieplan
Dnr GU 2021/2695

ALLMÄN STUDIEPLAN FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ I ÄMNET

INFORMATIONSTEKNOLOGI OCH LÄRANDE, 120–240 HÖGSKOLEPOÄNG VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Publicerad	2021-12-14
Beslutsfattare	IT-fakultetsstyrelsen
Ansvarig funktion	IT-fakulteten
Beslutsdatum	2021-12-08
Giltighetstid	Tillsvidare
Sammanfattning	Denna allmänna studieplan är fastställd av IT-fakultetsstyrelsen 2021-12-08 och gäller från och med 2022-01-01 och tillsvidare.

ALLMÄN STUDIEPLAN FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ I ÄMNET INFORMATIONSTEKNOLOGI OCH LÄRANDE, 120–240 HÖGSKOLEPOÄNG VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Studieplanen är fastställd av IT-fakultetsstyrelsen vid Göteborgs universitet den 2021-12-08 (dnr GU 2021/2695). Denna studieplan gäller för doktorander antagna till utbildning på forskarnivå i ämnet informationsteknologi och lärande från och med 2022-01-01.

1. Examensbenämning

Examen avser licentiatexamen i informationsteknologi och lärande om 120 högskolepoäng, samt doktorsexamen i informationsteknologi och lärande om 240 högskolepoäng.

Examen benämns *Filosofie licentiatexamen i ämnet informationsteknologi och lärande* respektive *Filosofie doktorsexamen i ämnet informationsteknologi och lärande*.

Examens engelska benämning är *Degree of Licentiate of Philosophy in Information Technology and Learning* respektive *Degree of Doctor of Philosophy in Information Technology and Learning*.

2. Ämnesbeskrivning

Användningen av informationsteknologi medför genomgripande konsekvenser för hur lärande möjliggörs, utbildning bedrivs, och hur ny kunskap utvecklas i samhället.

Ämnet informationsteknologi och lärande utvecklar kunskap om hur informationsteknologi förändrar förutsättningarna för hur människor lär, bedriver och deltar i utbildning, samt utvecklar ny kunskap i individuella, organisatoriska och samhälleliga sammanhang. Detta innefattar kunskapsintressen kring design, användning, kritiska studier och villkor för IT-stött lärande och kunnande.

3. Utbildningens mål

Utbildningens mål är att utveckla sådana kvalificerade kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning inom ämnesområdet informationsteknologi och lärande samt att bidra till kunskapsutvecklingen inom området.

3.1. Mål för licentiatexamen enligt högskoleförordningen

3.1.1. Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

3.1.2. Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

3.1.3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

3.2. Mål för doktorsexamen enligt högskoleförordningen

3.2.1. Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

3.2.2. Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

3.2.3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

4. Utbildningens upplägg och innehåll

Forskarutbildningen för doktorsexamen omfattar 240 högskolepoäng (motsvarande 48 månaders heltidsstudier) och ska innehålla en kursdel om 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng. Forskarutbildningen för licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng (motsvarande 24 månaders heltidsstudier) och ska innehålla en kursdel om 45 högskolepoäng och ett självständigt arbete om 75 högskolepoäng.

Kursdelen för utbildningen på forskarnivå i informationsteknologi och lärande består av:

- obligatoriska kurser
- individuella kurser

Doktoranden övas tidigt i aktivt forskningsarbete och vetenskaplig publicering. Doktorander uppmuntras att delta i olika nationella eller internationella konferenser och forskningsarbeten. Genom deltagande i vetenskapliga diskussioner på seminarier och i projektarbete skolas förmågan att inhämta kunskaper, utveckla idéer och försvara dem, samt att skriva, kritiskt granska och publicera vetenskapliga texter.

Avhandlingsarbetet ingående i en doktorsexamen ska seminariebehandlas vid tre tillfällen – planeringsseminarium, mittseminarium och slutseminarium. Uppsatsarbetet ingående i en licentiatexamen ska behandlas vid ett planeringsseminarium. Om licentiatexamen avläggs som etapp i en fullständig forskarutbildning, krävs inget mittseminarium.

Doktoranden förväntas att inom ramen för sin utbildning delta i seminarieverksamhet. Doktoranden ska också bidra till gemensamma verksamheter vid institutionen för tillämpad informationsteknologi, om inte särskilda hinder för detta föreligger.

4.1. Individuell studieplan

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan. Regler för upprättande av individuell studieplan anges i *Regler för studier på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna*.

Den individuella studieplanen ska innehålla planerade, pågående och avklarade delar av utbildningen och ska fungera som ett styrande dokument för hela utbildningen samt säkerställa att utbildningen bedrivs och följs upp på ett effektivt sätt. Planen ska följas upp minst en gång per år och av uppföljningen ska tydligt framgå hur utbildningen framskrider.

4.2.Handledning

För varje doktorand ska utses minst två handledare, varav en huvudhandledare och övriga biträdande handledare. Huvudhandledaren ska i normalfallet vara docentkompetent. Minst en av handledarna ska vara anställd vid Göteborgs universitet och övriga ska vara knutna till universitetet endera via anställning eller via uppdragsavtal. Regler för handledning anges i *Regler för studier på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna*.

Doktoranden har rätt till handledning under den tid som kan anses behövas för den föreskrivna utbildningen om 120 hp/240 hp, två års/fyra års heltidsstudier, och i enligt med vad som anges i IT-fakultetens beslut om minsta omfattning av handledning inom utbildning på forskarnivå på IT-fakulteten. För varje doktorand ska också utses en doktorandexaminator.

4.3. Kurser

Utbildningen omfattar en kursdel om 90 högskolepoäng för doktorsexamen och 45 högskolepoäng för licentiatexamen. Kursdelen innehåller en obligatorisk del och en individuellt utformad del som anpassas till den studerandes forskningsinriktning, intresse och kunskapsprofil.

För doktorand som tillhör forskarskola kan denna föreskriva kursobligatorium och ingående kurser placeras då inom de individuella kurserna (4.4.2 nedan).

För kurs som ingår i utbildning på forskarnivå i informationsteknologi och lärande ska det finnas kursexaminator. Se vidare *Regler för studier på forskarnivå vid Göteborgs universitet – Doktorandreglerna*.

4.3.1. Obligatoriska kurser

För licentiat- och doktorsexamen krävs 30 hp i vetenskaplig metod och teoribildning av relevans för ämnesområdet informationsteknologi och lärande.

Utöver dessa 30 hp ska doktoranden:

- Tillgodogöra sig den av institutionen föreskrivna doktorandkursen i etik om 3 hp
- Läsa högskolepedagogik motsvarande 5 hp
- Deltaga i forskningsseminarier, genomföra etappseminarier, samt presentera sin forskning på nationella och internationella forskningssammankomster, och erhålla poäng för detta enligt kursplanen för institutionsgemensam seminariekurs om 10 hp

4.3.2. Individuella kurser

Återstående kurser fastställs av huvudhandledare i samråd med doktoranden och doktorandexaminator. I individuella kurser kan ingå såväl individuella läskurser som relevanta doktorandkurser vid Göteborgs universitet och andra lärosäten. Den individuellt utformade kursdelen är specifik för varje doktorand och ska anges i den individuella studieplanen.

4.4. Avhandling och disputation

Centralt i utbildningen är författandet av en vetenskaplig uppsats (licentiatuppsats)/avhandling (doktorsavhandling) där doktoranden ska föra kunskapen inom forskningsområdet framåt. För licentiatexamen och doktorsexamen gäller att doktoranden ska utföra ett forskningsarbete samt författa en uppsats/avhandling som beskriver detta arbete.

I utbildningen fram till licentiatexamen har det egna forskningsarbetet en begränsad omfattning men ska likväl ges en sådan form att det leder till internationellt publicerbara resultat. Både licentiatuppsats och doktorsavhandling kan ha formen av en monografi, eller av en sammanläggningsavhandling med ett antal vetenskapligt granskade texter, t.ex. artiklar, bokkapitel och konferensbidrag som binds samman av en kappa som knyter ihop bidragen samt diskuterar och drar slutsatser kring helheten. De enskilda texterna kan ha skrivits tillsammans med huvudhandledare, biträdande handledare eller andra personer. Åtminstone en av texterna måste ha doktoranden som huvudförfattare. Vid samförfattande ska doktorandens roll i arbetet klart framgå.

Avhandlingsarbetet ska behandlas på allmänt seminarium vid tre tillfällen, planeringsseminarium, mittseminarium och slutseminarium. Extern granskare från relevant ämnesområden ska användas vid halvtids- och/eller slutseminarium. Seminarium planeras i enlighet med den ordning som är beslutad av institutionen för tillämpad informationsteknologi.

Doktorsavhandling respektive licentiatuppsats ska granskas och försvaras vid en offentlig disputation respektive seminarium. Vid framläggandet av licentiatuppsats beslutar prefekt om tidpunkt för seminarium och utseende av granskare. Vid framläggande av doktorsavhandling beslutar dekan om tidpunkt och disputation.

Licentiatuppsats/avhandling betygssätts med något av betygen underkänd eller godkänd. Betyg på licentiatuppsats beslutas i normalfallet av doktorandexaminator. Om denne av något skäl inte kan vara betygssättande kan dekanus antingen utse annan examinator eller en betygsnämnd enligt bestämmelserna för doktorsavhandling. Betyg på doktorsavhandling beslutas av en betygsnämnd. Dekan utser ledamöter i betygsnämnd.

5. Behörighetsvillkor och förkunskapskrav

För att antas till utbildning på forskarnivå krävs att den sökande uppfyller kriterier för grundläggande och särskild behörighet i enlighet med vad som anges i högskoleförordningen 7 kapitel.

5.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt högskoleförordningen 7 kapitel 39 §, den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 hp, varav minst 60 hp på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

IT-fakultetens dekan får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet för studier på forskarnivå om det finns särskilda skäl.

5.2. Särskild behörighet

Utöver grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå får krav på särskild behörighet ställas. Krav på särskild behörighet ska vara helt nödvändiga för att doktoranden ska kunna tillgodogöra sig utbildning på forskarnivå (högskoleförordningen 7 kapitel 40 §). För att antas till utbildning på forskarnivå i informationsteknologi och lärande krävs följande:

- att den sökande fullgjort kursfordringar om minst 60 hp inom informationsteknologi och lärande eller annat ämne av relevans såsom informatik, tillämpad informationsteknologi, pedagogik, utbildningsvetenskap, varav minst 30 hp på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

6. Antagning och urval

Beslut om antagning till forskarutbildning fattas av prefekt. För övriga bestämmelser se högskoleförordningen, Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet och *Regler för utbildning på forskarnivå vid Göteborgs universitet - Doktorandreglerna*.

I det fall det finns fler sökande än antal utlysta platser måste urval göras. Urval bland sökande ska enligt högskoleförordningen 7 kapitel §41 ske med hänsyn till sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Urval baseras på följande bedömningsgrunder:

- den sökandes dokumenterade ämneskunskaper med relevans till forskningsområdet informationsteknologi och lärande,
- den sökandes dokumenterade kunskaper i vetenskaplig teori och metod, samt
- den sökandes dokumenterade förmåga att bedriva forskningsarbete.

Som ett led i urvalsprocessen kan institutionen för tillämpad informationsteknologi anordna intervjuer med sökande.

7. Övrigt

I övrigt hänvisas till gällande lagstiftning, riktlinjer vid Göteborgs universitet och vid IT-fakulteten samt lokala tillämpningsföreskrifter vid institutionen för tillämpad informationsteknologi.

Uppgifter om aktuella regelverk finns tillgängligt via <http://itufak.gu.se/>.

Utvärdering

Uppföljning och utvärdering av utbildning på forskarnivå vid institutionen för tillämpad informationsteknologi sker i enlighet med gällande *Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet*.

7.1. Övergångsbestämmelser

Doktorander antagna till ämnet Tillämpad informationsteknologi med inriktning mot utbildningsvetenskap (Dnr U 2015/335) kan erbjudas övergång till ämnet Informationsteknologi och lärande. Antagning till Tillämpad informationsteknologi med inriktning mot utbildningsvetenskap är att betrakta som behörighetsgivande för Informationsteknologi och lärande. Vid övergång kommer kvarvarande studietid att vara densamma som under tidigare allmänna studieplan. Kursfordringarna i allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i ämnet informationsteknologi och lärande, 120–240 högskolepoäng är gällande även för doktorander som väljer överflyttning.